

HOLBÆK KOMMUNES

Kultur- og fritidspolitik 2024-2028

Kultur og fritid der binder os sammen

*I en bred involverende proces har vi
ad flere omgange inviteret borgere,
aktører, særlige råd og fagpersoner
til at komme med deres input*

Indhold

Forord

Kultur og fritid der binder os sammen s. 3

Indledning

Fra politik til handling s. 5

5 politiske ambitioner

Et stærkt kulturliv skaber identitet s. 6

Det begynder med børn og unge s. 8

Vores fællesskaber s. 10

Ingen skal stå udenfor s. 12

Det gode liv s. 14

Forord

Kultur og fritid der binder os sammen

Kære læser,

Du sidder med Holbæk Kommunes kultur- og fritidspolitik i hånden. Her kan du læse om de politiske ambitioner, som kommer til at fylde de kommende år.

Et kig på kultur- og fritidslivet i vores kommune i dag viser et levende og mangfoldigt landskab. Det står i høj grad på skuldrene af vores mange engagerede frivillige, foreninger, kreative vækstlag og professionelle institutioner. Den mangfoldighed er med til at forme det gode liv i kommunen med fællesskaber og levende miljøer.

En borgerundersøgelse fra 2023 viser, at de fleste borgere i Holbæk Kommune benytter sig af og er tilfredse med de lokale kultur- og fritidstilbud i kommunen. Det skal fortsat plejes og samtidig kobles med en styrket ambition om et kultur- og fritidsliv, der betyder mere for flere. Det skal vi finde den rigtige balance i.

Når vi taler om værdien af kultur og fritid og om politiske prioriteringer, kan det være svært at finde et fælles ståsted. Vi har ofte forskelli-

ge behov, tilgange og forståelser af, hvad der skaber værdi, hvilken og for hvem.

Fra politisk side mener vi, at kultur og fritid grundlæggende står i sin egen ret. Det handler om noget andet end "plejer". Om noget der kan virke unyttigt. Om dannelse og nytænkning. Om oplevelser, der inspirerer eller provokerer. Og om dialog, der sætter vores individuelle og forskellige oplevelser i et fælles perspektiv. Samtidig har kultur og fritid også en væsentlig samfundsmæssig nytteværdis, som vi har brug for, når vi skal løfte andre velfærdsopgaver, arbejde med trivsel og skabe deltagelsesmuligheder for flere. Det ser vi ikke som modsætninger men som forskellige forståelser af kulturens, kunstens og idrættens værdi. Det skal vi blive bedre til at tale om og også måle på, så vi i stedet for modsætninger taler om sammenhænge og helheder. For kultur der virker, er kultur af høj værdi.

I formuleringen af kultur- og fritidspolitikken har vi gjort os mange overvejelser om, hvordan vi sikrer en balance i de forskellige ståsteder og konkrete behov. Og vi har orienteret os i aktuel viden om tendenser og prioriteret

at inddrage flere perspektiver. Kultur- og fritidspolitikken er dermed ikke formuleret i lukkede rum. Tværtimod. I en bred involverende proces har vi ad flere omgange inviteret borgere, aktører, særlige råd og fagpersoner til at komme med deres input. Og det er blevet til rigtig mange forskellige input og drømme. Det vidner om, at kultur og fritid er et område, som på vidt forskellig vis berører os alle. Og et område med stærke rødder.

Vi så dog også hurtigt nogle tendenser og begreber, der gik igen i de forskellige input til politikken. Og med udgangspunkt heri har vi udpeget fem politiske ambitioner, som både favner kultur- og fritidsområdet bredt og hver sætter en selvstændig retning. Vi kan hermed ikke rumme alt eller indfri alle forventninger. Men vi håber, at de fleste kan se sig selv i politikken, som vi har valgt at kalde "Kultur og fritid der binder os sammen".

De fem politiske ambitioner er:

- **Et stærkt kulturliv skaber identitet**
- **Det begynder med børn og unge**
- **Vores fællesskaber**
- **Ingen skal stå udenfor**
- **Det gode liv**

Inden for hver af de fem ambitioner har vi prioriteret en række indsatser, som vi vil lægge særlig vægt på i de kommende år. Formålet er samlet set at sikre de bedst mulige rammer for vores kultur- og fritidsområde i årene frem. Det er også vigtigt, at politikken løbende holdes relevant. Derfor vil vi prioritere en årlig evaluering og eventuel justering af ambitioner, handleplaner og indsatser, så politikken forholder sig aktuelt til de muligheder, tendenser og udfordringer, som vi står overfor.

Det er vores ønske, at politikken skal være værktøj til at prioritere, samle og målrette vores indsatser. Og at den vil være vores udgangspunkt for dialog og samarbejder, som understøtter det gode liv i vores kommune.

Vi glæder os til i fællesskab at gøre kultur- og fritidspolitikken til virkelighed.

Rigtig god læselyst!

*Ole Hansen
Formand for Udvalget for Kultur og Fritid*

Indledning

Fra politik til handling

Kultur- og fritidspolitikken sætter ord på politiske ambitioner og visioner. De ambitioner skal oversættes mere konkret og prioriteret i handling i samarbejde med borgere, institutioner, aktører, frivillige og erhvervsliv.

Der udarbejdes handleplaner i efteråret 2024, som løbende tages op til evaluering.

Denne overgang fra politik til handling vil have tre gennemgående pejlemærker, som skal være med til at sikre den tværgående og langsigtede udvikling af kultur- og fritidsområdet.

Disse tre pejlemærker er:

Et "før-under-efter" perspektiv på indsatser

Det handler om en bevægelse væk fra projekt-tænkning til indsatser i tydeligere sammenhæng med hinanden, hvor der bygges videre på de gode erfaringer og læres af de mindre gode.

Samarbejder om stærke fælles formål

Det handler om at inddrage og involvere flere forskellige perspektiver, give indflydelse og sætte det rigtige hold, så ressourcer, netværk og kompetencer kommer relevant i spil til gavn for målgrupper.

Kvalificering af beslutninger og handlinger gennem brug af data

Det handler om at indsamle og anvende basis-data og viden både internt og i samarbejde med andre kommuner eller partnere til målrettede indsatser, der betyder mere for flere og gør en konkret forskel.

5 politiske ambitioner

Samlet set er et stærkt kulturliv med til at skabe identitet og binde os sammen som mennesker i fælles oplevelser, nye forståelser og spændende miljøer

Et stærkt kulturliv skaber identitet

Det mener vi

Holbæk Kommune har et stærkt, ambitiøst og mangfoldigt kulturliv, der skiller sig ud, skaber sammenhæng og stolthed. Et kulturliv, som bygger stærke visioner på det stedsspecifikke, unikke og lokale. Hvor der både er plads til de professionelle kulturinstitutioners faglige dagsordener, de kreative vækstlags eksperimenter og til bredden i et rigt foreningsliv, der samler og engagerer. Samlet set er det med til at skabe identitet og binde os sammen i fælles oplevelser, nye forståelser og spændende miljøer.

Kultur der virker, er kultur af høj værdi. Og et stærkt kulturliv er også med til at tiltrække tilflyttere, turister, arbejdspladser og midler. I de seneste år har vi oplevet en øget befolkningstilvækst i kommunen, som består af mange lokalområder med hver sine muligheder og udfordringer. Vi ønsker både at skabe et veludbygget landskab af lokale kulturtilbud og attraktive bymiljøer i hele kommunen, og samtidig styrke professionelle fyrtårne som Sjællands Teater, Kystliv Holbæk og Observatoriet Brorfelde, der markerer sig på scenekunst, maritim kultur og science. Disse fyrtårne beriger vores kommune ved at styrke fortællingen om en levende kulturkommune med ambitioner, mod og udsyn. Det skaber værdi, der rækker langt ud over kommunegrænsen.

Det ved vi

Holbæk Kommune har i perioden 2015-2023 oplevet en gennemsnitlig befolkningstilvækst på over 500 borgere årligt.

Flere nationale undersøgelser blandt andet "Mellem Ballet og biografer" (2019) indikerer, at kultur- og fritidstilbud kan styrke borgernes lokale tilhørsforhold og stolthed. Og Biblioteksforeningens undersøgelse i 2015 pegede på, at kultur- og fritidstilbud kan være afgørende for, hvor vi har lyst til at bosætte os.

Det vil vi

- Styrke identiteten om en stærk kulturkommune ved blandt andet at arbejde for et regionalt spillested, en landsdelsscene i kommunen og nationalt tilskud til Observatoriet Brorfelde.
- Arbejde for realisering af ambitioner om anlæg af en ny teaterbygning og videreudvikling af det maritime kraftcenter.
- Samarbejde med professionelle aktører om unikke kultur- og idrætstilbud og events, som både henvender sig til lokale og tiltrækker besøgende udefra.
- Indgå i nationale eller internationale kultursamarbejder, som styrker og beriger lokale kultur- og fritidstilbud.
- Styrke vores viden om målgrupper og deres brug af kultur- og fritidstilbud til at udvikle relevante kulturtilbud i hele kommunen.
- Udarbejde en ny ambitiøs eventstrategi sammen med relevante aktører fra hele kommunen med fokus på vores pejlemærker for bæredygtig udvikling.

Alle børn og unge skal have mulighed for at opleve, deltage og dygtiggøre sig inden for kultur- og fritidslivet

Det begynder med børn og unge

Det mener vi

Alle børn og unge skal have mulighed for at opleve, deltage og dygtiggøre sig inden for kunst, kultur og fritid. For os er det vigtigt, at de møder og tager del i vores kultur- og fritidsliv på måder, der sætter spor og skaber betydning. De skal undres, overraskes, begejstres og udfordres.

Det handler dels om at styrke den æstetiske og kulturelle dannelse og læring, så vores børn og unge får en forståelse for det samfund, de er en del af. Dels om at stimulere kreativitet og fantasi, så de møder verden med et åbent og nysgerrigt sind. Og dels om at fremme trivsel og selvværd gennem fælles oplevelser, hvor børn og unge mærker, at de er en vigtig del af et fællesskab, hvor deres deltagelse gør en forskel.

Vi ønsker, at alle børn og unge på forskellig vis kan engagere sig i relevante fællesskaber og aktiviteter i deres fritid. Hvor de oplever at have indflydelse og frihed til at vælge. Vi skal derfor inddrage deres perspektiver og styrke brobygning mellem formelle læringsmiljøer og fritidstilbud. Samlet skal det understøtte mere dynamiske, rummelige og fleksible deltagelsesformer i fællesskaber, der er relevante og attraktive for børn og unge.

Det ved vi

Ifølge Børnerådets nationale undersøgelse "Det gode fritidsliv er venner, tid og frihed" (2019) er unges trivsel især afhængig af nære sociale relationer til venner og familie, deltagelse i fritidsaktiviteter og sport, samt tid og frihed til at gøre, hvad man har lyst til.

Holbæk Kommunes "Ungeprofilundersøgelse" (2023-2024) viser, at de fleste unge generelt har det godt i skolen, derhjemme og med vennerne. Men undersøgelsen peger også på en række udfordringer med de unges trivsel. 1 ud af 10 af eleverne i 7.-10. klasse og blandt unge i alderen 15-30 år svarer, at de ofte føler sig ensomme. 4 ud af 10 af eleverne i 7.-10. klasse og to tredjedele af de unge i alderen 15-30 år svarer desuden, at de sjældent eller aldrig laver noget i deres fritid.

I samme undersøgelse fra 2019-2020 angiver de unge især travlhed, økonomi, afstand, samt at de mangler nogen at følges med, som årsager til ikke at deltage i fritidsaktiviteter.

Det vil vi

- Prioritere midler og anledninger til at sikre, at alle børn og unge får mulighed for at opleve, deltage og dygtiggøre sig inden for wkunst, kultur og fritid.
- Videreudvikle den kulturelle rygsæk, så den gælder fra dagtilbud til alle børn og unge i 0. til 10. klasse og specialskoler.
- Etablere Kulturcrews og juniortrænere på kommunens skoler med fokus på unge kulturskabere og ambassadører for kultur- og fritidslivet.
- Fastholde og videreudvikle faglige talentmiljøer.
- Realisere flere brobygningsinitiativer mellem formelle læringsmiljøer og fritidstilbud som get2Sport.
- Prioritere indsatser som aktivt giver børn og unge mere indflydelse på egen hverdag, inddragelse i større arrangementer eller mulighed for at arbejde med egne ideer inden for kultur og fritid.
- Forpligte os selv og samarbejdspartnere på at skabe trygge, sunde og attraktive ungemiljøer særligt i forbindelse med større events.

Vi ønsker, at breddeidræt og kultur- og fritidstilbud henvendt til mindre børn skal være tilgængeligt i hele kommunen, mens større og mere specialiserede kultur- og fritidstilbud kan samles mere centralt eller i udvalgte lokalområder

Vores fællesskaber

Det mener vi

Kultur og fritid engagerer og skaber fællesskaber. Og det er vigtigt for os at sikre, at så mange som muligt kan dyrke deres interesser inden for forskellige områder. Alt skal ikke være for alle, og alle tilbud kan ikke være alle steder. Men der skal samlet set være noget for alle.

Vores lokale frivillige og foreninger spiller en helt afgørende rolle for det lokale kultur- og fritidsliv. De løfter både vigtige opgaver for idræts- og kulturinstitutioner og er samtidig med til at forme et mangfoldigt landskab af lokale kultur- og fritidstilbud og miljøer, når de etablerer og driver foreninger. Det skal vi både anerkende og understøtte.

Vi ønsker, at breddeidræt og kultur- og fritidstilbud henvendt til mindre børn skal være tilgængeligt i hele kommunen, mens større og mere specialiserede kultur- og fritidstilbud kan samles mere centralt eller i udvalgte lokalområder. Det betyder, at borgere i alderen 18 til 60 år i højere grad må flytte sig lidt længere efter et tilbud, et lokale eller en facilitet til deres fritidsaktivitet. På den måde vil vi sikre kvalitet og udbud i både de brede og de specialiserede tilbud.

Det ved vi

I Holbæk Kommune er der ca. 250 folkeoplysende foreninger med omkring 35.000 medlemmer. Ifølge Idrættens Analyseinstitut (2023) er medlemmer af idrætsforeninger i gennemsnit medlem af 1,8 foreninger. Det vurderes på den baggrund, at ca. hver fjerde borger i Holbæk Kommune er medlem af en forening.

DIF og DGI har for Holbæk Kommune opgjort en væsentlig stigning på knap 2.900 foreningsmedlemmer i 2023, hvilket medfører flere brugere af de eksisterende idræts- og fritidsfaciliteter.

Ifølge Danmarks Statistik deltager ca. 35 procent af borgerne i Holbæk Kommune i frivilligt arbejde.

Det vil vi

- I samarbejde med Folkeoplysningsudvalget sikre, at det er så let som muligt at drive foreninger.
- Understøtte foreningernes arbejde med at tiltrække nye medlemmer og frivillige – med særlig fokus på unge.
- Understøtte selvorganiserede gruppers muligheder for at bruge kommunens faciliteter.
- Gentænke brug, vedligehold og etablering af kommunale idrætsfaciliteter med henblik på at optimere eller omlægge anvendelsen, så vi bruger det vi har bedre.
- Sikre at breddeidræt og kultur- og fritidstilbud henvendt til mindre børn er tilgængelige i hele kommunen.
- Prioritere ressourcer til at sikre opsøgende og stærke dialoger med og mellem vores lokalområder med henblik på at understøtte lokalt engagement, bredere deltagelse og handlekraft.

Det lokale kultur- og fritidsliv skal være tilgængeligt og attraktivt for så mange borgere i forskellige livssituationer som muligt

KULTUR- OG FRITIDSPOLITIK 12

Ingen skal stå udenfor

Det mener vi

Vi har stærke fællesskaber i hele kommunen, en bred tilfredshed og høj deltagelse blandt kultur- og fritidsbrugerne. Det giver anledning til at flytte blikket over mod dem, som ikke deltager. Dem, hvis stemmer og input ikke kommer frem. Dem med forskellige barrierer, fysiske eller psykiske handicaps eller andre behov for deltagelse. Ingen skal stå udenfor fællesskaberne i kultur- og fritidslivet, og vi skal politisk gøre mere for at sikre bred repræsentation og diversitet, så alle stemmer inviteres ind, får muligheder og indflydelse.

Det lokale kultur- og fritidsliv skal være tilgængeligt og attraktivt for så mange borgere i forskellige livssituationer som muligt. Vi tror på, at deltagelse heri giver dannelse og livskvalitet for den enkelte og styrker fællesskaber og sammenhængskraft i kommunen.

Derfor er det også vigtigt, at vores kultur- og fritidsaktører arbejder aktivt for at blive mere relevante, rummelige og vedkommende for dem, der ikke plejer at banke på døren. Det vil vi støtte op om, så vi sammen sikrer, at der er relevante kultur- og fritidstilbud for alle borgere.

Det ved vi

Holbæk Kommune gennemførte i 2023 en borgerundersøgelse via e-Boks blandt 1.762 borgere med en svarprocent på 45 procent. I undersøgelsen svarer 8 ud af 10, at de hyppigt eller indimellem bruger lokale kulturtilbud, mens to tredjedele svarer det samme om lokale idræts- og fritidsaktiviteter. De borgere, der sjældent eller aldrig benytter sig af kultur- og fritidstilbuddene, angiver andre prioriteter, samt manglende tid og viden som de væsentligste barrierer.

I samme undersøgelse angiver to tredjedele af borgerne i Holbæk by og 6 ud af 10 borgere i lokalområderne, at de er tilfredse eller meget tilfredse med idræts- og fritidstilbuddene. Tre fjerdedele af borgerne i Holbæk by og 6 ud af 10 borgere i lokalområderne svarer, at de er tilfredse eller meget tilfredse med udbuddet af kulturtilbud.

Det vil vi

- Stille krav til os selv, foreninger og samarbejdspartnere om at realisere og evaluere indsatser, der fremmer lige muligheder for deltagelse i kultur- og fritidstilbud og rummelige fællesskaber – med særligt fokus på udsatte grupper eller grupper med særlige behov.
- Prioritere flere ressourcer til kultur- og fritidsaktører, der gør en særlig indsats for at blive mere relevante, tilgængelige og vedkommende for flere.
- Øge kendskabet til og mulighederne i den kommunale fripladsordning, der økonomisk understøtter børn og unges deltagelse i kultur- og fritidsaktiviteter.
- Skabe større synlighed og kendskab til lokale kultur- og fritidstilbud.
- Sikre repræsentation og diversitet i blandt andet bestyrelser og arbejdsgrupper, når kommunen indgår nye samarbejder eller bidrager til større aktiviteter, så flere stemmer inviteres ind og får indflydelse.
- Arbejde for mere fleksible former for foreningsmedlemskaber eller rummelige fællesskaber, der åbner dørene for flere.

Fysisk aktivitet mindsker både risikoen for en række sygdomme og fremmer mental sundhed og velvære

Det gode liv

Det mener vi

Kultur- og fritidsområdet rummer mange kvaliteter, der skal være med til at løfte andre velfærdsområder som uddannelse, sundhed og bidrage til en bæredygtig omstilling. Vi vil derfor samarbejde med kultur- og fritidsaktører, der påtager sig et bredere samfundsansvar og tager ansvar for det gode liv i dag og i morgen ved at tænke bæredygtigt - både socialt, økonomisk og miljømæssigt.

Kultur og Fritid bidrager til det gode liv i kommunen blandt andet ved at fremme fysisk og mental sundhed, trivsel og livskvalitet. Og i Holbæk Kommune skal der være gode rammer for, at alle borgere i alle aldre kan bevæge sig og lade sig bevæge gennem idræt, kunst og kultur. På samme måde skal alle have mulighed for at nyde vores skønne natur og rekreative uderum.

Men det gode liv handler også om at tage ansvar for hinanden og for det gode liv i morgen ved at udvikle gode fællesskaber gennem dialog, møder og nærvær. Til dét har vi brug for kompetent facilitering i fysiske såvel som virtuelle rammer, som understøtter det udvekslende møde mellem mennesker. De møder er med til at skabe social sammenhæng i vores kommune.

Det ved vi

Ifølge evalueringen af den tværkommunale indsats "Kultur på recept" (2020) kan kunst og kultur være med til at hjælpe borgere med let til moderat stress, angst og depression.

Sundhedsstyrelsens rapport "Omgivelsernes betydning for fysisk aktivitet" (2019) peger desuden på, at fysisk aktivitet er afgørende for folkesundheden. Fysisk aktivitet mindsker både risikoen for en række sygdomme og fremmer mental sundhed og velvære.

Der ses generelt en stigende interesse for udendørs aktiviteter, og naturens indvirkning på sundhed og trivsel dokumenteres i det internationale studie: "The health benefits of the great outdoors" (2018) fra University of East Anglia. Her peger forskningen på, at brug af naturen styrker sociale relationer og trivsel, oplevelsen af formål med livet, forbedrer søvn og mindsker stress.

Det vil vi

- Forpligte os selv, aktører og samarbejdspartnere på bæredygtige mål - både sociale, økonomiske og miljømæssige.
- Styrke adgangen til naturoplevelser og rekreative områder.
- Prioritere indsatser, der bringer naturen, fjorden, klimaet og biodiversiteten tættere på hverdagen, og øger vores forståelse herfor.
- Igangsætte initiativer, hvor kunst, kultur og fritid bruges til at modvirke mistrivsel, stress og ensomhed blandt vores unge, voksne og ældre.
- Styrke samarbejde med vores voksende gruppe af seniorer, der både har tid, lyst og evner til at være aktivt deltagende i kultur- og fritidslivet.
- Involvere os i nationale og internationale tiltag med fokus på kultur, fritid og mental sundhed.
- Understøtte gode rammer for og facilitering af demokratiske møder både fysisk og virtuelt, hvor Holbæk Bibliotekerne har en særlig understøttende rolle.

*Det handler om noget andet end "plejer".
Om noget der kan virke unyttigt. Om dan-
nelse og nytænkning. Om oplevelser, der
inspirerer eller provokerer. Og om dialog,
der sætter vores individuelle og forskelli-
ge oplevelser i et fælles perspektiv*

UDVALGET FOR KULTUR OG FRITID